

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Østlig lundsanger

HAANING I FELTEN Det er altid fedt at twitcher en sjælden fugl. Man lærer noget hver gang. Processen efterfølgende er også lærerig, hvis man sætter sig og læser op på kendetegn. Lundsangerkomplekset er ikke umiddelbart nemt, men det har været spændende at kigge på de mest afgørende og typiske karakterer. Tjek selv med...

Det er lørdag formiddag. Klokken er ca. ni og jeg er på vej i en bil i godt selskab på vej mod Blåvandsområdet.

Rasmus Strack og Andreas Bruun Kristensen har aftenen i forvejen reageret på nogle billeder af en phylloscopus, der af observatøren var blevet bestemt til en hvidbrynet løvsanger. De to herrer har reageret, fordi billederne viste, at der snarere var tale om en lundsangertype, da den manglede hvide kanter på tertialerne. De to vingebånd pegede meget i retning af østlig lundsanger *Phylloscopus plumbeitarsus*, (two-barred greenish warbler), og søndag morgen bekræftede de, at fuglen var på plads, og at ombestemmelsen til østlig lundsanger er korrekt.

Det var intet mindre end en ny art for Danmark, og den fik dermed birderdanmark af huse.

På vej i bilen sidder jeg og repeterer, hvad jeg kan huske fra min tid i Kina, i forhold til karakterer jeg skal bemærke, når jeg forhåbentlig skal stå overfor den aktuelle fugl i felten.

Det eneste jeg husker af indtrykkene fra dengang (i 1994), var, at østlig lundsanger er ret nordsangerlignende i ansigtsudtrykket. Det skyldes en ret bred gennemgående mørk øjenstribe både foran og bag øjet, samt at øjenbrynsstripen ikke når næbbasis.

På lundsanger er den mørke øjenstribe knap så markeret, og foran øjet (tøjlen) ses det mørke oftest afsat som en plet, kun sjældent som en gennemgående streg. Øjenbrynsriben hos lundsanger når oftest næbbasis og mødes endda over næbbet. Det kunne jeg også huske.

Derudover havde jeg ikke styr på øvrige afgørende detaljer, udover at kaldet hos østlig lundsanger skulle være mere tredelt i forhold til lundsangers todelte vipstjerneagtige kald.

En telefonsamtale med Rasmus Strack afslørede, at der var styr på det rigtige kald, og at det var blevet optaget.

Superfedt.

Oplevelsen i Tipmosen med fuglen var, at den vitterligt levede op til karakteren med mere markerede hovedtegninger, og på billeder taget på stedet, kunne man se at øjenbrynsriben ikke nåede helt til næbbet ligesom både tøjle og øjenriben bag øjet virkede gennemgående, mørk og velmarkeret.

Vingebåndene, og særligt det lange på de store dækfjer, var tydelige og iøjnefaldende.

Indtrykket af næbbet virkede langt, og det hjalp på nordsangerlooket.

Efterfølgende har jeg læst op på karaktererne, og har studeret billederne.

For at finde de mest afgørende karakterer i forhold til lundsanger skal man koncentrere sig om:

Øjenbrynsstribens udseende. På lundsanger når øjenbrynsriben typisk helt frem til næbbet, ligesom de ofte mødes over næbbet. Hos østlig lundsanger stopper denne typisk akkurat før den når næbbet.

Øjenstribens (inklusive tøjlen) udseende. På lundsanger opleves tøjlen typisk som en sort plet. Øjenriben er ikke velmarkeret, bred og mørk. Hos østlig lundsanger er tøjlen gennemgående og mørk, og øjenriben bag øjet er bred, mørk og velmarkeret.

Vingebåndet på de store dækfjer (det bageste) udseende. Hos lundsanger omfatter det typisk 3-4 store dækfjer. Det smalner typisk ind mod kroppen og bliver tillige mere diffust aftegnet ind mod kroppen. Hos østlig lundsanger er det ensartet bredt aftegnet uden at smalne ind og blive diffust mod kroppen. Det omfatter også typisk et større antal fjer end hos lundsanger.

Undernæbbets udseende. Lundsanger har typisk mørkt smuds nær spidsen på undernæbbet. Østlig lundsanger har typisk et helt lyst undernæb uden en smudsig aftegning.

På de følgende billeder vil jeg gennemgå forskellene i karakterer.

Lundsanger, Mandø den 21. september 2013. Bemærk hvordan øjenbrynsstriben når næbbbasis, og endda mødes over næbbet. Bemærk også at tøjlen er diffust afsat og mest tydeligt afsat som en aflang plet akkurat i forbindelse med forkanten af øjet. Den mørkeste del af øjenstriben bag øjet er smal. Bemærk også at vingebåndet er ret kort, og at det smalner indad, og at det på den smalleste del bliver lidt mere diffust. På undernæbbet ses mørkt smuds ved næbspidsen. Foto: Rasmus Due Nielsen.

Østlig lundsanger, Tipmosen den 19. oktober 2019. Bemærk at øjenbrynsstriben stopper før næbfæstet, og at øjenbrynsstriben ikke når sammen over næbbet. Den mørke øjenstribе er velmarkeret også foran øjet (tøjlen). Næbbet virker ret langt, og undernæbbet er lyst. Foto: Henrik Haaning Nielsen

Lundsanger, Grenen den 24. september 2019. Bemærk at øjenbrynsstriben når helt frem til over næbbet, at den mørke tøjle udgøres af en mørk plet, at øjenstriben bag øjet er ret smal og diffus, at vingebåndet udgøres af lyse spidser på blot tre, måske fire) store dækfjer, og at det fader ud ind mod kroppen. Bemærk desuden at der er lidt mørkt smuds nær spidsen på undernæbbet. Foto: Knud Pedersen

Østlig lundsanger, Tipmosen den 20. oktober 2019. Bemærk at vingebåndet på de store dækfjer er ensartet bredt, at det ikke fader ud ind mod kroppen samt at det udgør spidserne på 6-7 store dækfjer. Det øverste vingebånd er tillige tydeligt. Foto: Kurt Willumsen.

Østlig lundsanger, Tipmosen den 19. oktober 2019. Bemærk at øjenbrynsstriben ikke når frem til næbbet, at tøjle såvel som øjenstriben bag øjet er gennemgående og mørk (som medvirker til et nordsangerlignende "hårdt" look), samt at næbbet virker langt, og at undernæbbet er lyst.
Foto: Jørgen Munck

Tak til Kurt Willumsen, Jørgen Munck, Rasmus Due Nielsen og Knud Pedersen for udlån af billeder.

 Dato:
21. 10. 2019

 Skrevet af:
Henrik Haaning Nielsen

 Fotos af:
Rasmus Due Nielsen
Henrik Haaning Nielsen
Knud Pedersen
Kurt Willumsen
Jørgen Munck

 Emner:
FELTBESTEMMELSE

 Tags:
BLÅVAND, FELTBESTEMMELSE, FELTTRÆF 2019, LUNDSANGER, PHYLLOSCOPUS PLUMBEITARSUS, SKALLINGEN, TIPMOSEN, TWITCH, ØSTLIG LUNDSANGER